

O. P. Olsson.

Den 12 dec. avled i Dals-Ed en folkskolans veteran, f. folkskolläraren *Olof Petter Olsson*, över 74 år gammal. Han var född i Rölanda socken å Dal, var lärare i Stora Malm å Eriksbergs gods nära 30 år samt avgick från skolan 1896, då han erhöll pension. Samma år bosatte han sig vid det natursköna Ed, där han inköpte ett litet ställe, som han genom arbete och omtänksamhet förskönade. Allt emellanåt vikarieade O. såväl i Ed som grannsocknarna. Väl rustad å huvudets vägnar och praktiskt anlagd, var han under sin krafts dagar en dugande lärare och varmt intresserad för folkskolan och dess utveckling. I sin kommun hedrades han med flera förtroendeuppdrag och var vid sin död skolrådsledamot. Några dagar före sin död fick den gamle veta, att hans svåra sjukdom var hopplös, men med tålmod bar han sitt öde — döden kom som en stilla befriare. Frid över minnet!

M-z.

Lars Norén.

I en ålder av 84 år avled den 26 november å Vänersborgs lasarett förre folkskolläraren *Lars Norén* från Grinstad, Ålb. Redan vid 18 års ålder började han sin lärarebana, och under 46 år utförde han ett betydelsefullt arbete inom församlingen. I sin krafts dagar var N. en av Dalslands allra yppersta

KERSTIN RASMUSSON.

lärare. Utrustad med stor och mångsidig begåvning, hade N. under en lång följd av år viktiga förtroendeuppdrag inom församlingen, bl. a. såsom kommunalstämmans ordförande.

Maka och 7 barn stå nu sörjande vid den gamles bår.

Kerstin Rasmusson.

Efter en kort men svår sjukdom avled fredagen den 11 dec. lärarinnan vid Limhamns småskola *Kerstin Rasmusson*. Med

fröken Rasmusson bortgick en lärarinna av gamla stammen. Alltsedan 1888 hade hon verkat i Limhamns samhälle. Genom sitt enkla, en smula originella väsen hade hon vunnit en stor vänkrets, som sörjer hennes bortgång. Någon bestämd religiös etikett hade fröken Rasmusson aldrig velat klistra på sig; hennes gudsfuktan bestod »ej i stora later och starka ord» men så mycket mera i levande liv. Hon var god, hjälpsam och barmhärtig, och därför skall henne också ske barmhärtighet.

Hon begrovs i torsdags. Jordfästningen förrättades av kyrkoherden Eugén Lanthén, som vidsynt och förståendefullt tolkade den dödas personlighet och livsgärning. Vid graven bjöd överläraren Axel Hallin å kårens vägnar den döde ett sista farväl, och folkskollärarinnan Botilda Bondesson uttryckte varmt och känslofullt den närmare vänkretsens djupa saknad. Flertalet av kåren jämte många församlingsmedlemmar hade infunnit sig vid graven.

Frid över den dödes minne!

F. W.

Emilia Melén.

Lärarinnan vid Rinns småskola fröken *Emilia Melén* avled söndagen den 13 december i sitt hem i Boda, Vrm., 30 år gammal. Hon efterlämnar minnet av en synnerligen duktig och pliktrogen lärarinna. Närmast sörjande äro föräldrar och syskon.

Barnpublikationer.

Blomsterfesten i täppan, ritad och berättad av *Elsa Beskov*. Stockholm, Axel Eliassons förlag. Pris 3 kr. 50 öre. Det är en fin och elegant bok, som barnen säkert skola bli mycket förtjusta i.

Gustav Vasas äventyr i Dalarna. För barn och ungdom berättade av *Anna Maria Roos*. Stockholm, Svenska bokförlaget. Pris kart. 2 kr. 75 öre. En vacker och tidstrogen berättelse. Intressanta och elegant ritade silhuetter av *Gunnar Widholm* pryda boken.

Barnens julkalpp. Uppsala, J. A. Lindblads förlag. 12 öre.

Snölockan. Uppsala, J. A. Lindblads förlag. 50 öre.

Barnens egen jultidning. Uppsala, J. A. Lindblads förlag. 12 öre.

Nu är det jul igen. Uppsala, J. A. Lindblads förlag. 10 öre.

Ungdomens julrosor. Uppsala, J. A. Lindblads förlag. 50 öre.

Julbloss. Uppsala, J. A. Lindblads förlag. 25 öre.

Barnens jul. Sth., Svenska Missionsförbundet. 15 öre.

Kring granen och brasan. Tidningen Barnavännens julnummer. Sth., Svenska Missionsförbundet. 25 öre.

Ungdomens jul. Scoutens julnummer. 75 öre.

Snöbollen. 25 öre.

Vid julbrasan. 50 öre.

Nytt i bokhandeln.

Gösta Svärdfält och båtsman Vaghals av *Hugo Falk*. Sth., Albert Bonniers förlag. 2 kr. 25 öre.

En resa i familjevagn år 1842. *Maria Louise* av *Forsells* dagboksanteckningar, ut-

givna av *Syster Hejkensköld*. Sth., Albert Bonniers förlag. 5 kr. 50 öre.

Kolonisationen och naturfolken av *Otto Nordenskjöld*. Sth., Albert Bonniers förlag. 3 kr. 50 öre.

Tal till tyska nationen av *Johann Gottlieb Fichte*. Sth., Albert Bonniers förlag. 2 kr. 50 öre.

Vakt och vå r och tal av *Edv. Evers*. Sth., Diktens bokförlagsa.-b. 4 kr. 50 öre. C. E. Fri.

Geijer i England 1809—1810 av *Anton Blanck*. Sth., Albert Bonniers förlag. 6 kr. 50 öre.

Några dikter om Birgitta av *Teresia Euren*. Uppsala, L. Nordblads bokh. 1 kr.

Motiv. Pär Lagerkvist. Alb. Bonniers förlag. 2 kr. 50 öre.

Räkneundervisningen i folkskolan.

4.

Med verklig glädje måste varje vän av räkneundervisningen i folkskolan hälsa det i *Svensk Läraretidning* den 27 maj d. å. lämnade uppslaget till diskuterandet av förklarade metoder vid räkneundervisningen. Närmast med anledning av »industrimanens» uttalande framlägger signaturen K. L—n i nummer 49 en hel del beaktansvärda erinringar rörande huvudräkningen. Det är emellertid ej denna del av K. L—ns uttalande, som frammanat dessa rader, utan den missuppfattning av den s. k. utfyllningsmetodens tillämpande vid division, som

inläggets senare del röjer. Härvid måste sägas, att redogörelsen för divisionen (med utfyllningsmetod) i majnumret var något otydlig och därför måste förefalla onödigt krånglig.

Utfyllningsmetoden utgör emellertid endast ett förenklat förfarande vid subtraktion, men emedan fördelarna av denna förenkling tydligast framtråda vid division, har »industrimannen» helt naturligt i första rummet stannat för nämnda räkneseätt. »Det praktiska livets män» begagna sig redan i en hel del fall av utfyllningsmetoden såsom varande snabbare och tillförlitligare än vår vanliga skolmetod. Till förtydligande ett par räknepuffter.

Huru mycket får man tillbaka på en femkronesedel, då man skall betala 1,28 kr.? Uppgiften blir ej i det praktiska livet liksom i skolan 5 kr. — 1,28 kr. = ? utan 1,28 + ? = 5 kr., d. v. s. 1,28 fylls på till 1,30 o. s. v. tills 5 kr. erhålles.

Även motståndarna till utfyllningsmetoden erkänna fördelen med densamma vid växling o. d., och dock är detta förfaringsätt härvid betydligt inskränkt på grund av de relativt få myntvalörerna; vid skriftlig frändragning däremot *onskränkt*.

Vid skriftlig uträkning av ovanstående uppgift enligt utfyllningsmetoden förfares på följande sätt.

Siffran 8 skall utfyllas till närmaste tal, som slutar på 0. Frågan $5,00 - 1,28$ blir lämpligen liksom i småskolan: $8 - 1,28 + ? = 10$. Svaret 2 an skrives under strecket, och 1 (minnessiffran)

överföres till nästa siffrerad. Sammanläggningen och utfyllningen blir här tydligen 1 (minnet) $+2+7=10$. Utfyllningssiffran 7 skrives ned, och 1 (»minnet») överföres. Sista uträkningen blir således: 1 (minnet) $+1+3$ (utfylln.-siffr.) = 5. 3:an skrives på sin plats, och uträkningen är färdig. Något »lån» etc. behöves således ej, och varje förändring av en siffras värde är fullkomligt uteslutet. Andra nollan blir ej en 9-a, 5 ej en 4 o. s. v. Tillvägagångssättet är som synes analogt med vår vanliga »prövning».

Metodens fördelaktighet framträder ännu tydligare vid de fall, då flera smärre tal skola subtraheras från ett och samma större tal t. ex. $91,37 - (12,34 + 6,28 + 35,19) = ?$

Enligt skolmetoden kräves här 91,37 minst två uträkningar, men om utfyllningsmetoden användes endast en. Uträkn. $9 + 8 + 4 + 6 = 27$
 12,34 utfylln. måste här ske till 27.
 6,28 (Uträkn. siffr. 6 skrives under strecket och 2 (minnet) överföres till

följande siffrerad, där uträkningen blir 2 (minnet) $+1+2+3+5 = 13$. 5-an placeras och 1 (minnet) överföres. Entalsraden: 1 (minnet) $+5+6+2+7 = 21$. 7-an nedskrivs och 2 (minnet) överföres. Sista uträkningen: 2 (minnet) $+3+1+3 = 9$. 3-an nedskrivs och uträkningen är färdig. Utfyllningen sker alltså i omedelbart samband med sammanläggningen och kräver ej längre tid än endera av de övriga termerna.

Eftersom K. L-n missuppfattat uträkningen i majnumret enligt utfyllningsmetoden anføres likaledes ett divisionsexempel.

Multiplikationen med första kvotsiffran (7) blir: $7 \times 8 + 8$ (utfylln.-siffr.) = 64.
 290 8 (utfylln.-siffr.) skrives upp,
 00 6-an behålles i minnet.

Andra multipl. och utfylln. $7 \times 5 + 6$ (minnet) $+ 0$ (utfylln.) = 41. Tiotals-siffran »flyttas ned».

Multipl. och utfylln. med andra kvotsiffran: $1 \times 8 + 9 = 17$. Utfylln.-siffr. 9 nedskrivs, och 1 behålles i minnet. Vidare $1 \times 5 + 1$ (minnet) $+ 2 = 8$. 2 nedskrivs.

Multipl. o. utfylln. med tredje kvotsiffran. $5 \times 8 + 0$ (utfylln.) = 40; $5 \times 5 + 4$ (minnet) $+ 0$ (utfylln.) = 29.

Aven i detta fall sparas tid och utrymme. Härtill kommer, att resterna vid divisionen måste tillmätas större betydelse än från dragnings-talen.

Till svar å insändarens i majnumret förfrågan, vilka erfarenheter gjorts med avseende å här omskrivna räknemetod, tillåter jag mig meddela, att jag i min skolklass och för egen del sedan hösten 1911 uteslutande begagnar utfyllningsmetoden vid subtraktion och division, och vågar jag dessliques påstå, att det är synnerligen enkelt att lära barnen förstå och använda densamma, samt att den medför både lättnad och större snabbhet.

Slutligen vill jag fästa uppmärksamheten vid, att metoden i fråga omnämnes å sid. 46 i E. Ehlin's Lärobok i räkning för barn-domsskolans 3:e årsklass. Ehuru Ehlin's räknebok lämnar frihet i valet mellan utfyllningsmetoden och den hittills brukliga skolmetoden, är jag dock förvissad om att den förra kommer att tränga igenom, och att således efterblivenheten på detta område snart nog skall vara övervunnen.

Stockholm den 12 december 1914.

Per Trönberg.

Insamlingen till de belgiska lärarna.

Till *Svensk Läraretidning* hade t. o. m. i måndags afton den 21 dec. inkommit följande belopp:

Transport kr. 7,657: 50; Sven Löfdahl, Långö, 2 kr., G. Aurén, Lyckeby, 2 kr., P. Eriksson, Lösen, 2 kr., Betty Rundkvist, Vedeby, 1 kr., V. L. Tidlund, d.o., 2 kr., Lärarepersonalen i Skönberga 6 kr., M. Neland, Norrköping, 5 kr., Ramsbergs krets-förening 22 kr., Lärare och lärarinnor i Amneberg 6 kr., Lärare och lärarinnor i Mjölby (g:m E. Fredriksson) 32 kr., Karl Sundman, Karlskoga, 5 kr., Agnes Flodén, d.o., 2 kr., J. A. Börjeson, d.o., 5 kr., Helge Börjeson, d.o., 5 kr., A. E. Engqvist, Skede,

3 kr., Kl. Svensson, Värnamo, 3 kr., Allbo-kretsen 20 kr., Lärarepersonal och skolbarn i Årdala 30 kr., Medlemmar av Mellersta Östergötlands lärareförening 26 kr. 25 öre, J. H. Ekendahl, Älvsbacka, 1 kr. 50 öre, E. Elofsson, Tallåsen, 3 kr., Carolina Andersson, d.o., 1 kr., Siljansnäs lärarekår (g:m A. Mattsson) 21 kr., från Askeby 5 kr. 25 öre, Ida Malmberg, Lill-Kumla, Bålsta, 1 kr., Gust. Svensson, Brunsberg, 5 kr., Maria Nilsson, d.o., 2 kr., Hildur Alner, Björköby, 3 kr., Magn. Holmqvist, Skabersjö, 5 kr., Signe Pålsson, Mjöhult, 3 kr., E. M. & B. L., lärarinnor i Saxtorp, 6 kr., Asmundtorps lärarekår 20 kr., Lärare och lärarinnor i Botkyrka 22 kr., I. Bredsjö, 6 kr., Samsala skolor, Godegård (g:m Gertrud Linder) 5 kr., Lärarepersonalen i V. Färnebo 49 kr. (Aug. Lindkvist 5, Hildur Jakobsson 5, Hildur Ahlberg 5, Anna Torsein 5, Signe Åberg 5, Gerda Fröier 1: 50, Tilda Johansson 2: 50, Linnéa Landgren 2, Berta Lindbäck 5, Augusta Liljeros 5, Anna Johansson 3, P. A. Rosenius 5), Moheda lärarepersonal 7 kr. 50 öre, Lärarepersonalen i Veberöd och Dörröd (g:m Cecilia Malm) 10 kr., Fr. Hartman, Johannisus, 5 kr., R. Lindqvist, Häbygård, 3 kr., Hörs församlings lärarinnor 5 kr., Alma Andersson, Bengta Nilsson och Hanna Andersson i Hör 3 kr., N. A. Ringdahl, Remmar-löv, Eslöv, 5 kr., L. E. Leyler, Lonntorp, 2 kr., Hanna Svensson, d.o., 1 kr., Lärarepersonalen vid Agens skola 8 kr., C. Lundin, N. Ving, Axvall, 1 kr. 50 öre, Hilda Svensson, Skrubbeboda, Hemsjö, 2 kr., T. Högborg, Ringarum, 2 kr., Lärare och lärarinnor i Bjärträ 16 kr., Strängnästraktens lärareförening (g:m D. Nissar) 54 kr. 50 öre, Lärare och skol-ledamöter i Östervåla 18 kr., Småskollärarinna, H—mo, 2 kr. 50 öre, Småskollärarinnor och en lärare i Kyrkefalla 10 kr. 50 öre, Lärare i Hållnäs 6 kr., A. E. Jacobson, Othem, 3 kr., Lärare och lärarinnor i Hagfors 12 kr., Till stackars hemlösa belgiska barn från folkskolebarnen i Hagfors 42 kr., A. Lundgren, Ö. Torn, Lund, 5 kr., M. Lindberg, Orup, Hög, 3 kr., g:m G. Löwenborg, Ystad, 71 kr. 25 öre, K. Franzén m. fl. i Herräng 4 kr., Visby lärarekår 43 kr. 50 öre (A. R. S—hl 2, O & E. Ljungberg 3, J. Björkegren 1: 50, O. Lövin 2, Sigrid Anderberg 2, E. Sundell 1: 50, E. W. Korsell 2, Sigrid Herlitz 1, H. Sundahl 2, P. J. Gerdén 5, C. Sasserson 1, Hamrin 1, Maria Sandqvist 1, E. Danielson 1, O. Johansson 1, E. Kjellqvist 50 öre, J. Danielson 1, J. Persson 2, G. Holm 1, H. Pettersson 1, Emelie Svallingson 1, Emelie Svensson 1, Zelia Wentzell 3, Cecilia Westrom 1, Ida Olofsson 1, Gerda Ericson 1, Hulda Modin 1, Agda Nilsson 1, Anna Lindqvist 1), H. Lpp, Singö, 2 kr., Lärarepersonalen i Stockaryd 5 kr., J. Elmquist 5 kr., G. Lindblad 5 kr., J. Andersson 4 kr., Selma Svensson 1: 50, Elvira Jonsson 1 kr., Hulda Andersson 1 kr. (alla i Holmsjö), J. Larsson, Gemön, Älmhult, 5 kr., Kristianstads-ortens lärareförenings möte (g:m H. Ekdahl) 35 kr., Tvååkers lärare och lärarinnor 27 kr. 50 öre, Verkstaden Patentbanken, Vrena, 5 kr., G. H., Kumla, 5 kr., H. Törnkvist, Malingsbo, 2 kr., Lärare och lärarinnor i St. Tuna 24 kr., P. Larsson, Sikfors, 5 kr., Emerentia Svensson, d.o., 3 kr. 20 öre, Barnen i Sikfors folkskola 4 kr. 30 öre, Barnen i Sikfors småskola 5 kr. 50 öre, Hässjö lärarekår 20 kr. 50 öre, O. Andersson, Bålsta, 2 kr., Brastads lärarepersonal 16 kr., Bro d.o. 8 kr., K. G. Hellman, Tegnebol, Bettna, 5 kr., Oskarshamnskretsen 17 kr., Beatebergs lärarekår 4 kr., Emmelia Hansson, Emva Hansson, Hanna Sjöberg och C. S. Sjöberg i Morup vardera 2 kr. 50 öre, Hanna Fverberg, Kinnared, 3 kr., Lärarepersonalen i Hässieholms folkskola 26 kr., Flickorna i 3:e kl. i d.o. 7 kr., I. O., Älvsbacka, 1 kr. 50 öre, O. F. Häger, Köpmannebro, 5 kr., E. G. C. Brandt 15 kr., Lärarepersonalen vid Åtvidabergs folkskola och högre folkskola 42 kr., Klass IV B i Åtvb. 6 kr., Lärare och lärarinnor vid Alviks skola i Brom-

ma 33 kr., Lärare och lärarinnor i Grängesberg 40 kr., Ekelund, Täby, 10 kr., V. Hygrel, Näsby, 2 kr., Maja Holmgren, Ensta, 1 kr., Lärarepersonalen i S. Grava, Vrm. (g:m A. Renvall) 29 kr., Magnus Magnusson, Bengtsfors, 10 kr., Hedesunda lärareförening 33 kr., S. Karlsson, Djurö, 2 kr., J. P. Olsson, Brandsmo, 10 kr., J. Bexell, Tranemo, 2 kr., Eilna Nilsson, Borby, 2 kr., Hamränge lärarepersonal och skolråd 64 kr., P. J. K. 2 kr., Elin E. 1 kr., Lärarekåren i Karlshamn folkskola 30 kr. 25 öre, Liliengren, Viks skolklass, 3 kr., Gust. Kjellén, Bäreberg, 10 kr., Elfra folkskola, Hall, 10 kr., P. A. Palmkvist, Kvistofta, 5 kr., Elsa Svensson, d.o., 3 kr., Emma Nilsson, d.o., 2 kr., Maria Jönsson, Katslösa, 3 kr., A. Rosenlund, d.o., 2 kr., Emmy Rosengren, Rya, 2 kr., Alma Bengtsson, Gantofta, 2 kr., Math. Johnsson, Gardserud, Mellerud, 5 kr., Libert, Daglösen, 5 kr., Kamrater vid Ede skola 5 kr., Medl. av S. A. F. inom Glumslöv, Vadensjö, Tirup & Billeberga (g:m J. O. Holmer) 40 kr., Ö. Eneby lärarekår (ytterligare) 6 kr., Edla Andersson, Åby, Lagan, 2 kr., V. S. Hultstrand, d.o., 2 kr., Anna Södergren, Asmundtorp, 3 kr., från Skönberga 10 kr., Viktoria Johansson, V. Färnebo, 3 kr., J. A. Ohlsson & Alb. Ekström, Hällestad, 6 kr., H. J. 1 kr., Medlemmar av Luleå skolförening 67 kr. 75 öre, Kville skolförening 22 kr. 50 öre, Lärare och lärarinnor i Röstånga 10 kr., J. A. S—r, Lycke, 3 kr., A. H. Croné, Årjeng, 5 kr., Lärare och lärarinnor i Sotenäs 53 kr. 50 öre, B. Viberg, Årsunda, 3 kr., Lärare och lärarinnor i Bjärträ 6 kr., Mathilda Nilsson, Mjönäs, 5 kr., J. P. Kjellén, Kinnarp, 5 kr., Lärare och lärarinnor i Jockmock 20 kr., Sidans folkskola, Bengtsfors, 6 kr. 15 öre, J. Lindgren, Rödeby, 5 kr., Lärarepersonalen i Finja 14 kr., Lärare och lärarinnor i Traheryds socken 32 kr., D. Lundblad, Komstad, 1 kr., Anna Ståhl, Stiby, 1 kr., J. A. Sjöblom, d.o., 1 kr., Leksands lärarekår (g:m A. Sjöman) 52 kr. 50 öre, B. Morén, S. Dahl, A. Dahlin & O. F. Mohlin, Gagnef, 4 kr. 75 öre, Tora Lindholm, Älvhyttan, G. A. Berg, Dalkarlsberg, J. S. Hedén, Skrekarrhyttan, Edv. Eneström, Vikersvik & Eric Jansson, d.o., vardera 1 kr., Lärare i Sätters landsförsamling 11 kr. 50 öre (L. W. 5, M. S. 1, I. R. 2, M. I. O. 50, A. T. 3), J. W—g, Alvesta, 5 kr., A—n, d.o., 2 kr., Axel Rundberg, Lahlholm, 10 kr., Lärare, lärarinna och småskolebarn i Tosterup 17 kr., F. L. Gustavson, Algutsboda, 5 kr., Skolbarn i Fjelle folkskolas 3:e & 4:e kl. 5 kr. 92 öre, Torna härads skollärareförenings möte 10 kr., Lärarepersonalen i Lillkyrka (g:m Hanna Jons-son) 12 kr., Lärarepersonalen i Ringkarleby (g:m Beda Kruse) 6 kr., Lärarepersonalen i Ervalla (g:m K. J. Lindelius) 4 kr., G. Rosengqvist, Vallerstad, 3 kr., E. Pettersson, d.o., 2 kr., Magda Johansson, Kärrgruvan, 5 kr., Anna Gustavson, d.o., 5 kr., Aug. Friberg, Norberg, 1 kr., G. Karlén, Klackberg, 1 kr., B. Kjellin, Angelsberg, 1 kr., Ramsbergs krets-förening 1 kr., N. A. Vesterlund, Strömsnäs, 3 kr., E. Berglund, d.o., 2 kr., Herta Brännström, d.o., 1 kr., A. G. Willberg, Ljusne, 5 kr., Råneå lärareförening 14 kr., O. Forsberg, Dingtuna, 5 kr., Anna Högborg, d.o., 2 kr., I. Åvall, Husby-Långhundra, 3 kr., I. Roland, E. in Eriksson & Mia Jons-son, Edsvåla, vardera 1 kr., Ysane skolbarn till belgiska barn 7 kr. 58 öre, Tösse lärarekår 6 kr., Slöinge skola 25 kr., N. Melby lärarepersonal 8 kr., M. Th. Årzén, Rinna, 5 kr., Hilda Andersson, d.o., 3 kr., G. H. Ejde, Härlöv, 2 kr., O. Davidson, Danskebo, 2 kr., Tvetakretsen 62 kr. (Lärarekåren i Rogberga 5, Hakarp 12, Månsarp 8, Järstorp 3, Bankeryd 7, Ödestugu 3, Järnsnäs 3, Forserum 2), Växjö folkskola 158 kr. 20 öre (E. D. 10, H. Palmqvist 5, M. C. 1: 50, K. L—t 5, A. C—r 5, S. B. 5, A. F. 1, E. Lindelund 5, A. B—tz 5, K. Ba 3, H. H—g 1, A. Tenglund 5, E. S. 1, S. G. 1, I. K. 1, H. S. 1, L. S. 1, Frans B—n 5, I. Malm 1, I. d.o. 2, S. E—m 1, O. Bengtsson 5, E. Appelgren 2, Lärare vid Växjö högre allm. lä-